

FP III

Devizový trh  
Komoditní trh  
Peněžní trh

## Prameny devizového práva

- Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon
- Zákon č. 277/2013 Sb., o směnárenské činnosti
- Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance
- Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
- Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
- Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku

# Devizová hodnota

- peněžní prostředky v cizí měně
  - Devizy (peníze na účtech)
  - valuty (bankovky a mince)
- zahraniční cenné papíry (emitentem je cizozemec)
- penězi ocenitelná práva a závazky

# Subjekty devizového práva

- účastníci devizových obchodů - rozlišují se podle devizových statutů:
  - tuzemec = trvalý pobyt nebo sídlo v tuzemsku
  - cizozemec = ostatní
- devizové místo - osoba oprávněná k devizovým obchodům
  - banky, úvěrová a spořitelní družstva
  - osoby s devizovou licenci
  - osoby registrované ke směnářenské činnosti
  - EEA – princip single passport (unijní systém)

## Devizové orgány

- generálním orgánem je ČNB
- vůči organizačním složkám státu, státním fondům, ÚSC vykonává MF
- činnost:
  - správní činnosti
  - vydávání licencí
  - kontrola, dohled
  - donucování
  - subsidiární použití správního řádu

## Kurzy měn

- stanovuje ČNB na základě monitorování vývoje měn na mezibankovním devizovém trhu
- odpovídají tomu, jak se jednotlivé měny obchodovaly na devizovém trhu ve 14:15 místního času
- slouží pro neobchodní účely = ohodnocování závazků a pohledávek, daňová a celní řízení apod.
- komerční banky a směnární mají vlastní kurz
  
- FOREX = International Interbank **FOR**eign **EX**change
- Mezinárodní devizový trh, obchodování s cizími měnami, obchodování se směnnými kurzy

# Směnárenství

- směnárenský obchod = obchod spočívající ve směně bankovek, mincí nebo šeků znějících na určitou měnu za bankovky, mince nebo šeky znějící na jinou měnu
- směnárenská činnost = soustavná činnost provozovaná vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku, která spočívá v provádění směnárenských obchodů
- oprávněné osoby:
  - Banky
  - Spořitelní a úvěrová družstva
  - Směnárníci
  - ČNB

# Směnárník

- povolení od ČNB, která vede jejich registr
- podmínky dle zákona:
  - sídlo, podnik nebo organizační složku podniku v ČR
  - důvěryhodnost
  - maturita, zletilost, svéprávnost
- provozovna, kurzovní lístek, informace před provedením směnárenského obchodu
- doklad o obchodu – ochrana spotřebitele
- Informační povinnost vůči ČNB, dohled ČNB



## Komoditní trhy

- **Trhy, kde dochází k nákupu a prodeji komodit**
- **Někdy bývá komoditní trh řazen pod trh kapitálový**

# Komodity

- Zemědělské komodity (rýže, pšenice, káva, bavlna, dobytek)
- Drahé kovy (Au, Ag, Pt)
- Základní kovy (Al, Cu, Sn)
- Energetické komodity (ropa, zemní plyn, oleje)
  
- Hard/soft komodity (neomezená/omezená trvanlivost)
  
- **Zboží jednotné kvality**
- **Hmotná podstata**
- **Obchody napříč světovými trhy**
- **Dodávky od různých dodavatelů jsou vzájemně zastupitelné**
- **Investiční nástroj**

Např. pšenice/ropa z jedné země by měla být ve stejné kvalitě jako pšenice/ropa z jiné země nebo trhu - je tedy jedno, kde je tato komodita vypěstována/vytěžena

- Hard K: ropa, železná ruda, zlato, stříbro, bavlna, zemní plyn
- Soft K: sója, rýže, pšenice, maso

# Obchodování komodit

- V současnosti se komodity obchodují prostřednictvím **komoditních burz** po celém světě
- Cena zboží je dána střetem **nabídky a poptávky**
- Nejčastěji prostřednictvím **futures kontraktů** = dohoda mezi dvěma stranami o nákupu nebo prodeji aktiva k určitému datu v budoucnosti za určitou cenu
  
- Kvalita komodit se může mírně lišit, ale v podstatě je mezi producenty na stejné úrovni
- Pokud jsou také obchodovány na burze, musí splnit určité minimální standardy či požadavky na kvalitu (např. limity chemického složení, ...)

## Ke vzniku komoditního obchodování

- na počátku stálo riziko zemědělců spojené s náklady na pěstování jednotlivých komodit. Zemědělci se chtěli zajistit, protože nevěděli, jaká bude budoucí cena dané komodity, ani jaká bude poptávka. Z těchto důvodů vzniklo obchodování s futures kontrakty, které zaručuje určitou cenu k určitému datu a snižuje se tak riziko zemědělců, že nepokryjí své náklady. Mohou si tak promyslet, jaké náklady vynaloží (pracovní síla, zemědělské technologie) a např. jaké množství budou produkovat.

Každá komodita se pak obchoduje s určitým **termínem dodání**. Již nyní si můžete koupit pšenici/ropu, které ještě ani není vyprodukována.

## Komoditní burza

- Obchodníci, spekulanti
- Komoditní burzy se zpravidla liší zejména v **druzích nabízených komodit**
- Menší burzy - užší nabídka

## Burzy ČR

- Zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách
- Ministerstvo zemědělství (zemědělské produkty)
- Ministerstvo průmyslu a obchodu (průmyslové produkty)
- Spolupráce s ČNB (dohled nad kapitálovým trhem)
  
- Českomoravská komoditní burza Kladno (dříví, agrární komodity, průmyslové energetické komodity, odpady)
- Komoditní burza Praha (dříví, agrární komodity, průmyslové a ostatní komodity)
- Plodinová burza Brno
- HRAPRAKO komoditní burza
- Obchodní burza Hradec Králové
- Komoditní burza Říčany
  
- <https://www.cmkbk.cz/>

## Dozor

- **Státní dozor nad komoditními burzami v České republice vykonává v úzké součinnosti Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo průmyslu a obchodu.**
- Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy ve věcech komoditních burz
- Ministerstva udělují a odnímají povolení
- podíl na komoditním obchodování ve světovém měřítku je spíše marginální



## Světové burzy

- Chicago Mercantile Exchange (CME) USA
- Chicago Board of Trade (CBOT) USA
- New York Mercantile Exchange (NYMEX) USA
- New York Board of Trade (NYBOT) USA
- Eurex DE
- Tokyo Commodity Exchange (TOCOM) JAP
- Korean Futures Exchange KOR
- Australian Macadamia Xchange AUS

## Peněžní trh

- Jedná se o prostředí, kde dochází k půjčování peněžních prostředků zejména vzájemně mezi bankami a ČNB, mezi bankami vzájemně a dále směrem k dalším korporacím
- Pohyb různých forem krátkodobých peněz (splatnost do 1 roku)
- Velké objemy finančních prostředků
- Nízké riziko, nízký výnos, vysoká likvidita

## Subjekty

- Centrální banka
  - Obchodní banky
  - Fondy, zejména fondy peněžního trhu
  - Velké obchodní společnosti
- 
- Na rozdíl od kapitálového trhu zde nefigurují soukromí investoři

# Instrumenty peněžního trhu

- Obchody s penězi centrální banky
  - Denní peníze
    - Overnight money
    - Tom-next money (tomorrow-next day)
    - Spot-next money
  - Termínované peníze
- Krátkodobé dluhové instrumenty
  - Vládní pokladniční poukázky
  - Depozitní certifikáty (bankovní)
  - Komerční papíry
- Obchody s krátkodobými finančními deriváty



DĚKUJI ZA POZORNOST